

Nº100

BAK IMRE (1939-2022)

Kék rapszódia | Blue Rhapsody, 2005

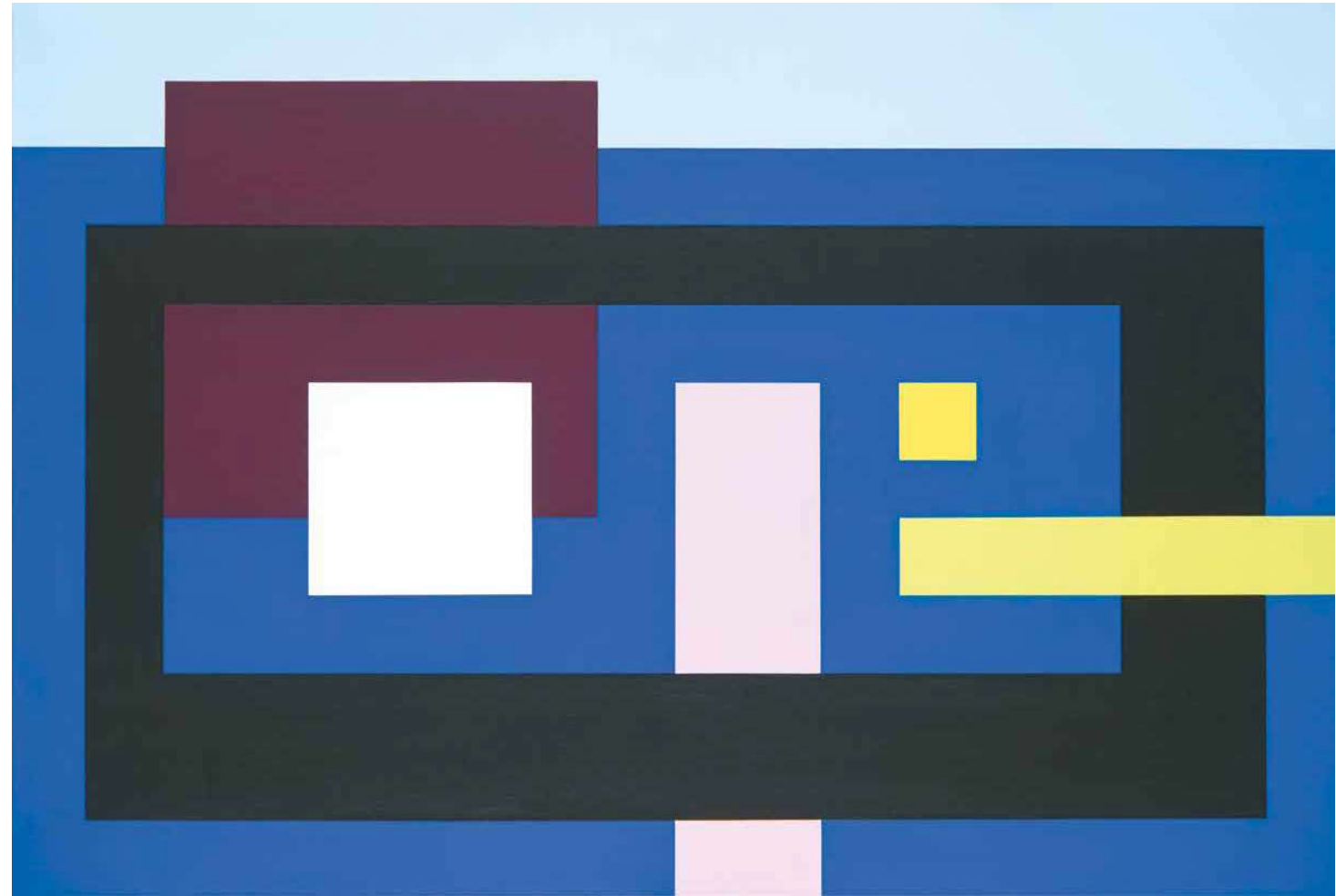
BAK IMRE (1939-2022)

Kék rapszódia | Blue Rhapsody, 2005

Akril, vászon | Acrylic on canvas, 82 x 120,5 cm
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: Bak 2005 Kék rapszódia

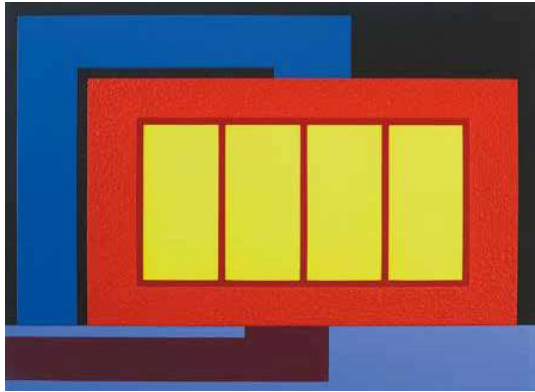
Kezdő ár | Starting price: 3 800 000 Ft / 9 896 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 8 000 000 Ft
Estimate: 13 021 - 20 833 EUR

1. Bak Imre műtermében

1. Burgoyne Diller: *First Theme*, 1964 magántulajdon

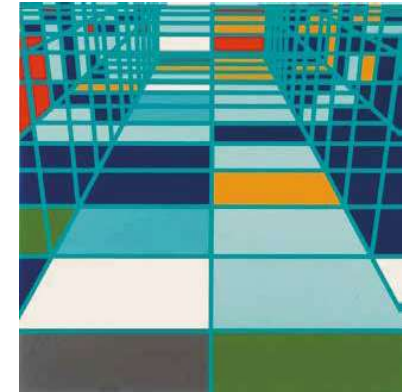
2. Peter Halley: *No Answer*, 2010 magántulajdon

3. Helmut Federte: *Basics on Compositions* Galerie nächst St. Stephan Rosemarie Schwarzwälder, Bécs

4. Sherrie Levine: *Meltdown - After Duchamp*, 1987 MoMA, New York

5. Sarah Morris: *Metro Center (Capital)*, 2001 magántulajdon

Bak Imre munkásságában a hetvenes évek legvégén, nyolcvanas évek legelején bekövetkező „posztmodern fordulat”-nak három új és rendkívül fontos hozadéka lett az életmű későbbi alakulását tekintve. Egyrészt feloldozta az alkotót mindenféle szellemi és stílusi béklyó alól, vagyis művészete szabad lett. Ebből következik, hogy ettől fogva képeivel bártan visszanyúl, megidézte és ötvözte a legkülönfélébb művészeti hagyományokat. Végül a társművészetekre a megújuló művészet forrásaként tekintett, így munkáiban nyomon követte és beépítette a kortárs építészet és design, valamint a zene aktuális törekvéseit, tanulságait.

Ugyanakkor továbbra is jól elkülöníthető periódusai maradtak az életműnek, melyekben más-más jelenségek, motívumok problémakörök kaptak hangsúlyosabb szerepet. Az 1981–1982 körül készült fekete-fehér, építészeti alaprajzokra és épületekre hajazó festményekből és a korábbi évtizedekben felhasznált ősi formák felhasználásának gondolatából születik meg a korszak legmeghatározóbb motívuma, a labirintusból kivont meander-vonal vagy hurok. Ezután a képek fokozatosan kiszínesedtek, de most a keveretlen alapszíneket felváltották a tört, másodlagos színek, továbbá a kép terét ellepték az apró játékos elemek, amorf geometrikus és ornamentális formák.

A kilencvenes évek egyik központi témája a (tükörszimmetrikus) hasáb vagy gerenda, melyek már mágnesként magukhoz vonzzák és rendezik a szétáramlani vágyó jeleket. A hasáb képenként eltérő módon tárgyasul, hol falként vagy épületelemként, hol metafizikus, lebegő formaként, hol egy csendőtet részoként tűnik fel, a referenciáktól és kontextustól függően. Az építészeti-motívumok és térbeli formák kitágították mélységében a teret, és újabb belső térvizonylatokat, ún. meta-tereket hoztak létre. „*Ez egy furcsa szellemi tér, melyben a figurák vagy a különböző táji elemek nem materiális elemek, hanem geometrikus vagy organikus formák, amelyeknek rendkívül*

súlyos metafizikai tartalmuk van. A tér megjelenítésében játszanak szerepet, és tulajdonképpen ez a megfoghatatlan, furcsa, rendkívül szuggesztív tér az, ami e művek lényegét képezi” – nyilatkozta Bak.¹ Bak Imre az ezredfordulón több elméleti cikkben is foglalkozott a geometrikus festészet helyzetével, jövőjével és közelve saját művészetével. A *Posztmodern négyzetek, avagy a metafizika aktualitása* című írása Peter Halley, a 'neo-geo'-irányzat egyik legelső képviselőjének művészetét tárgyalja. A colour field festészettel induló amerikai képzőművész a nyolcvanas években talál rá a modern életet és a nagyvárosokat meghatározó elemre, a rácsra, majd tette azt

meg művészetének központi motívumává. A rácsok – vagy amiképp ő nevezte: a börtönök, cellák – azontúl, hogy gyakori, többfunkciós utcai kellékek, áthatják a média által vezérelt posztindusztriális világunk minden aspektusát. Kezdve a sejtéktől vagy akár az emberi DNS-től a kortárs társadalmakat behálózó kommunikációs csatornákon át, egészen a számítógépes chippekig. Halley tehát egyrészt profanizálta a geometrikus absztrakt festészet implicit miszticizmusát, másrészt explicitte tette a négyzet alakú rácsformát azzal, hogy e mögöttes struktúrára felhívta a figyelmet, és bevonta őket a diskurzusba. Fehér Dávid szerint Bak és Halley munkásságában

számos közös vonás van: az „*absztrakció szemantizálására irányuló törekvés*”, a geometrikus festészet hagyományainak keverése, ugyanakkor saját tradícióikba ágyazzák életművüket. Ezen felül, míg „*Halley a mindennapi látványok politikumát, vagyis az »Élet« problémáit tematizálja, addig Bak – saját célkitűzései szerint – az emberi percepció (művészet)történelmi alakulásának vizsgálatán keresztül a metafizikai alapkérdésekhez való változó viszonyulásokat prezentálja*”.²

A 2005-ben festett *Kék rapszódia* címe George Gershwin zeneszerző 1924-es műve utal, amelyben a klasszikus zenét és a jazz-t társítja össze.

FÖLDES LÉNA

1 Hajdu István beszélgetése Bak Imrével. In: *Bak Imre: Mintha...* Kiállítási katalógus, Platán Galéria, Budapest, 2000. 8.
2 Fehér Dávid: *Anatóliák... Jelenlét/életek Bak Imre művészetében.* In: *Bak Imre. Aktuális időtlen. Egy életmű rétegei – 1967–2016.* Paksi Képtár, Paks, 2016. 78–92. (82.)

